

B041300A-FM

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

DOM

Afsagt den 11. november 2009 af Østre Landsrets 6. afdeling
(landsdommerne Rosenløv, Gitte Rubæk Pedersen og Per Frydenreim Møller (kst.)).

6. afd. a.s. nr. B-413-09:

SKAT

(Kammeradvokaten v/advokat Niels Banke)

mod

HK Danmark som mandatar for

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

(advokat Peter Breum for alle)

Københavns Byrets dom af 2. februar 2009 (32C-4095/2007) er anket af SKAT med påstand om frifindelse.

Indstævnte, HK Danmark som mandatar for [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED], har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for landsretten fremlagt en oversigt over bl.a. de medarbejdere (13) fra Skattecenter Maribo, der oprindeligt blev udpeget til uansøgt forflyttelse til det nye betalingscenter i Ringkøbing ved navn Betalingscenteret:

Betalingscenter									
Center	Navn (HRP)	Medarb.nr.	Alder	Født	Organisation	Afdeling	Arbejdstid tekst (HRP)	Normtid	AV
BC	[REDACTED]	W01560	63	[REDACTED]	HK	Bøbehandling	Gymnasievej 21, 4600 Kage	31,2	0,8
BC	[REDACTED]	W01598	64	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01605	52	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01612	53	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01615	51	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	25	0,7
BC	[REDACTED]	W01617	46	[REDACTED]	DTS	Kundeportal	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01648	49	[REDACTED]	DTS	Kundeportal	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01651	52	[REDACTED]	DTS	Kundeportal	Brovejen	28,5	0,8
BC	[REDACTED]	W01676	60	[REDACTED]	HK	Juridisk service - skat	Brovejen	37	1,0
BC	[REDACTED]	W01682	52	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	28,5	0,8
BC	[REDACTED]	W01683	60	[REDACTED]	DTS	Juridisk service - skat	Brovejen	28,5	0,8
BC	[REDACTED]	W01684	59	[REDACTED]	HK	Kundeportal	Brovejen	31	0,8
BC	[REDACTED]	W01704	61	[REDACTED]	DTS	Bøbehandling	Brovejen	37	1,0
									11,7

SKAT har endvidere for landsretten fremlagt den i byrettens dom nævnte bruttoliste med 36 medarbejdere nu med angivelse af navn på de enkelte medarbejdere. Af listen fremgår det bl.a., at [REDACTED] brugte 117,9 % af sin arbejdstid på opgaver, der fremover skulle varetages af Betalingscenteret, [REDACTED] 115,8 %, [REDACTED] 112,3 %, [REDACTED] 105,7 %, [REDACTED] 105,1 %, [REDACTED] 98,2 %, [REDACTED] 97,9 %, [REDACTED] 94,2 %, [REDACTED] 93,0 %, [REDACTED] 90,6 %, [REDACTED] 84,1 %, [REDACTED] 63,9 %, [REDACTED] 33,8 %, [REDACTED] 11,9 %, [REDACTED] 3,9 % og [REDACTED] 1,2 %.

[REDACTED] fremgår ikke af bruttolisten.

Af den oprindelige gruppe på 13 medarbejdere blev [REDACTED] og [REDACTED] efterfølgende undtaget, hvorfor Skattecenter Maribo endte med at udpege 11

medarbejdere til at deltage i bemanningen af Betalingscenteret. Udpegningen af [redacted] og [redacted] blev efterfølgende underkendt af hovedcenteret i SKAT.

Beslutningen om, hvilke medarbejdere ledelsen af Skattecenter Maribo pegede på til forflyttelse, blev den 16. marts 2006 meddelt de pågældende ved individuelle samtaler mellem skattedirektør J. [redacted] og den enkelte medarbejder. Til brug for afviklingen af samtalerne havde ledelsessekretariatet i Roskilde udarbejdet en tidsplan, hvorefter samtalerne skulle afholdes i følgende rækkefølge:

9.00	[redacted]
9.20	[redacted]
9.40	[redacted]
10.00	[redacted]
10.20	[redacted]
10.40	[redacted]
11.00	[redacted]
11.20	[redacted]
11.40	[redacted]

På tidsplanen var bl.a. andet anført medarbejderens alder, fødselsdato og faglige organisation. Det fulgte endvidere af planen, at S. [redacted] skulle afholde samtale med [redacted], der havde arbejdssted i Køge, og at [redacted] havde ferie.

Denne sag er anlagt den 2. juli 2007 i byretten (ved stævning rettelig udtaget den 29. juni 2007), og sideløbende hermed verserer der en voldgiftssag mellem parterne om sagligheden af afskedigelsen af [redacted], [redacted], [redacted] og [redacted] og [redacted].

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaringer af [redacted], [redacted], [redacted] og J. [redacted]. Der er endvidere afgivet forklaring af [redacted], [redacted], S. [redacted] og K. [redacted].

[redacted] har forklaret bl.a., at medarbejderne i "Bogholderi II" fysisk sad sammen på 3. sal i 2- og 3-mandskontorer. Han havde ikke med J. [redacted] at gøre i det daglige arbejde. Den 16. marts 2006, hvor de skulle mødes med [redacted], blev de kaldt ind en ad

gangen med den ældste først, dvs. [redacted], dernæst [redacted], så ham selv osv. Rækkefølgen med tidspunkter for samtalerne som angivet i listen blev ikke fulgt. De talte indbyrdes om, at de blev kaldt ind efter alder.

V [redacted] fik forevist pjecen "Dine kvalifikationer tæller – ikke din alder" på [redacted] og [redacted] kontor, hvor han også selv var til stede. [redacted] stemmeføring var ikke spøgeful. Personlige årsager, herunder hans hustrus helbredsmæssige situation, bevirkede, at han ikke ønskede at flytte til Ringkøbing. Han fik efter sin afskedigelse 3 vikariater i SKAT, men har siden gået arbejdsløs.

[redacted] har forklaret bl.a., at hun i det daglige intet havde at gøre med J [redacted], der kun havde været ansat siden november 2005. Den 16. marts 2006 mødtes de alle på det samme kontor. De var alle sortklædte efter opfordring fra kollegaer i Roskilde, der sympatiserede med dem. Den rækkefølge, de blev kaldt ind i, var: [redacted], [redacted], [redacted] og dernæst [redacted], der dog var midt i en borgerekspedition. Så blev det hendes tur og derefter [redacted]. [redacted] sad et helt andet sted i huset, og [redacted] arbejdede i Køge. Alle samtalerne gik hurtigt og var afviklet før kl. 10.00.

Episoden med V [redacted] fandt sted på [redacted] og [redacted] kontor. Hun husker tydeligt ordvekslingen, da hun var meget opmærksom på aldersspørgsmålet. Hun ønskede ikke at blive forflyttet af hensyn til sin mand, der er selvstændig erhvervsdrivende, hvilket var velkendt i huset. Overordnet kendte de til hinandens personlige forhold. Efter at hun fratrådte sit arbejde i SKAT, fik hun straks job som sekretær i sundhedsplejen i Lolland Kommune. Det var ikke et naturligt karriereskift eller -valg.

[redacted] har forklaret bl.a., at hun ikke havde haft kontakt med J [redacted] før den 16. marts 2006 om morgenen, hvor de var forsamlet på et kontor. V [redacted] hentede dem en ad gangen ind til [redacted]. Hun husker, at de blev kaldt ind i rækkefølge med [redacted] først, dernæst [redacted], [redacted], hende selv, [redacted], [redacted], [redacted] og til sidst [redacted]. Hun hæftede sig ved, at det var en aldersbestemt rækkefølge. Hendes møde med [redacted] varede 2 minutter. Hun husker ikke ordvekslingen. Hun ønskede ikke at blive forflyttet af hensyn til sin mand. Hun havde vikariater i SKAT indtil 9. marts 2009, men har været arbejdsløs siden. Der er meget lidt arbejde at få i lokalområdet.

██████████ har forklaret bl.a., at hun i 2006 havde været ansat i 40 år i SKAT. Den 16. marts 2006 mødtes de alle klædt i sort på et kontor og afventede at blive kaldt ind til J██████████. Mødet med ██████████ kunne ikke kaldes en samtale. Hun fik en kuvert og gik igen. Hun husker ikke, hvem der blev kaldt ind hvornår, for "skærmen gik nærmest i sort", men efterfølgende talte de om, at de var blevet kaldt ind efter alder med den ældste først. Hun tog konsekvensen og gik på efterløn. For at opnå en højere efterlønssats ville hun gerne have ventet hermed, til hun var fyldt 62 år.

██████████ har forklaret bl.a., at hun i 2006 havde været ansat i 31 år i SKAT. Hun kan bekræfte, at de første, der blev kaldt ind, var ██████████ og så ██████████. Hun husker ikke nærmere, idet hun fik det dårligt, mens de ventede. De talte om, at rækkefølgen var aldersbestemt. Hun var ledig indtil den 1. maj 2008, hvor hun blev sendt i arbejde. Senere har hun fået et rengøringsjob. Det har ikke været et naturligt valg, og arbejdet er fysisk hårdt.

J██████████ har forklaret bl.a., at han siden den 1. januar 2009 har været pensioneret. V██████████ hentede medarbejderne ind til samtalen med ham. Han krydsede dem ikke af på en liste. Han kan ikke erindre, at alle medarbejderne var klædt i sort. Han modtog listen med tidspunkterne for samtalerne fra ledelsessekretariatet i Roskilde. Rækkefølgen var fastsat, under hensyntagen til om medarbejderen var organiseret i HK eller DTS, hvorfor der skulle ske skiftevis indkaldelse af medarbejderne. På den måde blev det muligt for tillidsmændene at få tid til at tale med den enkelte medarbejder, hvis pågældende ønskede en samtale. Tillidsmændene blev orienteret om rækkefølgen. Det er et levn fra den gamle etatskultur, at medarbejderens alder fremgår af det skriftlige materiale. Den oprindelige ide hermed har været, at man på den måde bedre kan identificere den enkelte medarbejder. Tidligere fremgik endog tillige gifte kvinders pigenavn. Han erindrer ikke andet end, at rækkefølgen ifølge listen blev fulgt.

Grunden til, at ██████████ blev undtaget, var, at hun havde henvendt sig direkte til ham og udtrykt sin bekymring for fremtiden, hvis hun skulle forflyttes, fordi hun havde en autistisk søn. Han mindes ikke, hvorfor ██████████ blev undtaget, men det berøede formentlig på, at hun varetog opgaver vedrørende bobehandling. ██████████ arbejdede med "transporter", der ikke skulle overgå til Betalingscenteret. For så vidt angik ██████████ forelå der oplysninger om sygdom i familien, hvorfor hun ikke blev udpeget. ██████████ blev også undtaget, hvilket skyldtes særlige familiære forhold. Hun

boede sammen med sin mor og var aldrig flyttet hjemmefra. De tillagde ikke medarbejderens alder vægt ved vurderingen af, hvem der skulle udpeges. Han spurgte ikke de medarbejdere, han kendte mindre godt, om deres personlige forhold. Han var af den opfattelse, at de nok selv ville komme til ham, hvis det havde betydning og var relevant.

Når det i byrettens dom er anført, at han ikke havde kendskab til de enkelte medarbejderes arbejdsområder eller kvalifikationer, er det forkert. Arbejdsopgaverne kendte han efter mange år i tjenesten, og han havde kendskab til medarbejderne fra 4 måneders ansættelse i Maribo. Derudover talte han med fagcheferne om medarbejderne på 3-4 ledelsesmøder. V. [redacted] var ikke til stede ved disse møder. Der blev ikke udarbejdet skriftlige oplæg til møderne eller taget referater herfra. Han drøftede ikke med fagcheferne, om den enkelte medarbejder var dygtig til sit arbejde, men om der forelå særlige private forhold. Han havde bruttolisten til brug for udvælgelsen, og den arbejdede han ud fra. På listen var også arbejdet med "transporter" registreret. Han fik denne liste fra hovedcenteret i SKAT. Opgaven var i første omgang at finde personer, der kunne løse de opgaver, som blev overført til Ringkøbing. Det blev drøftet med fagcheferne, om den tidsmæssige registrering også betød, at de respektive medarbejdere var i stand til at udføre opgaven i Ringkøbing, men de gennemgik ikke alle navne på listen. De var dog overbeviste om, at de udpegede medarbejdere kunne løse de opgaver, som Betalingscenteret skulle varetage. Noget af arbejdet i Ringkøbing bestod af rene tasteopgaver, som alle i SKAT kunne klare. Hovedcenteret underkendte efterfølgende et par af udpegningerne. Han gik ud fra, at det skyldtes, at der var tale om personer, som havde brugt mindre end 25 % af deres arbejdstid på de opgaver, der skulle overflyttes. Der blev ikke opstillet faste eller skriftlige kriterier for, hvilke medarbejdere Skattecenter Maribo "kunne bygge videre på". Han støttede sig til fagchefernes vurdering, eftersom de havde været i Skattecenter Maribo i en lang årrække. Hans eget kendskab til de enkeltes præstationsniveau var begrænset.

S. [redacted] har forklaret bl.a., at hun, der er cand. jur., siden 1. marts 2009 har været på rådighedsløn. Hun var senest fagchef i Skattecenter Maribo og indgik i direktionen. Da hun som fagchef blev bedt om at vurdere medarbejderne med henblik på udvælgelse til forflyttelse, fik hun notaterne om procedure og kriterierne herfor. J. [redacted] fik bruttolisten, som var udgangspunkt for drøftelserne i ledelsen. De holdt 2-4 ledelsesmøder herom. Der var ingen skriftlige oplæg til møderne eller referater herfra. Efter at beslutningen om, hvem der skulle forflyttes, var taget, holdt de et møde med afdelingscheferne for at kvalitetssikre beslutningen. Hun kendte de udpegede medarbejdere som kollegaer på et

overordnet plan. De oprindelige kriterier, som de skulle udpege efter, var rent objektive, men de udvidede selv kriterierne lidt. Målet for udvælgelsen var for det første, at de udpegede personer her og nu skulle kunne løse de opgaver, der blev overflyttet til Ringkøbing. De tog imidlertid også hensyn til betjeningen af Skattecenter Maribo og til, at tillidsrepræsentanter, elever og vikarer ikke måtte flyttes, ligesom de tog sociale hensyn. Hun mener, at hovedcenteret i SKAT havde accepteret, at de tog sociale hensyn. Hun spurgte V [redacted] [redacted] ud om de enkelte medarbejdere og deres sociale forhold. De fleste af de oplysninger, der efterfølgende fremkom i høringsfasen, kendte hun derfor i forvejen. De opstillede ikke faste kriterier for afvejningen af de forskellige sociale forhold.

[redacted] var på listen til forflyttelse, men blev undtaget, da man tog hensyn til, at hun havde et multihandikappet barn. [redacted] havde under 25 % af sin arbejdstid på de overflyttede opgaver og var derudover tilknyttet afdelingen for bobehandling, som netop var flyttet til Skattecenter Maribo, der havde fået alle bobehandlingsopgaverne fra Midt- og Sydsjælland. [redacted] havde også kompetencer, som de gerne ville beholde. Derudover havde hun en syg mand, som ikke kunne arbejde, hvorfor hun i virkeligheden var eneforsørger. [redacted] tog de også et socialt hensyn til, fordi hun tog sig af sin gamle mor, som hun boede hos. De ville samtidig gerne sprede "smerter" lidt, således at det ikke blot var hele Bogholderi II, der blev forflyttet. Medarbejdernes alder tillagde de ingen vægt, hvilket i givet fald også ville have været unaturligt. Hun mener ikke, at der er en reel aldersforskel mellem de medarbejdere, der blev udpeget til forflyttelse, og dem, som forblev i Maribo. Havde den ene gruppe gennemsnitligt været 35 år og den anden 65 år, kunne det have været af betydning f.eks. i henseende til generationsskifte og i forhold til it-kompetencer. De tænkte dog ikke på generationsskifte i forhold til de tilbageværende medarbejdere. Når der på listerne fra SKAT var anført alder, betød det konkret ingenting – der stod alder på alt fra SKAT. Alle vidste, at alder var et ulovligt kriterium.

K [redacted] har forklaret bl.a., at han, der i juni 2009 forlod SKAT, i marts 2006 var fungerende fagchef i Skattecenter Maribo og deltog i ledelsesmøderne. V [redacted] deltog ikke i ledelsesmøderne, men alene i afdelingsmøderne. Han blev i 1997 ansat i Maribo og kendte derfor medarbejderne godt. Ledelsen fik besked på at udvælge 13 medarbejdere til forflyttelse ud af en bruttoliste på 36 medarbejdere, som J [redacted] havde modtaget fra hovedcenteret. Det var principielt [redacted] der bestemte, men S [redacted] og han selv kom med "input". Han mener, at de var meget grundige i processen, og på

møder gennemgik de alle medarbejderne på listen. [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] blev fravalgt dels af sociale årsager, dels fordi de havde kompetencer, som de i Maribo skulle bruge fremover. Sidstnævnte var således en meget dygtig medarbejder. Det var [REDACTED] også, men vist samtidig lidt af en enspænder uden noget stort netværk. Han husker ikke, hvorfor [REDACTED] blev fravalgt. Medarbejdernes alder var ikke et kriterium, de inddrog i afgørelsen. De tog heller ikke hensyn til et fremtidigt generationsskifte i Skattecenter Maribo. Gennemsnitsalderen der var høj.

Procedure

Parterne har gjort de samme anbringender gældende som for byretten og procederet i overensstemmelse hermed. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] har præciserende anført, at SKAT har handlet i strid med forskelsbehandlingslovens § 1, stk. 2, om direkte forskelsbehandling, hvortil alene kræves, at alder har været en medvirkende årsag til den trufne afgørelse om, hvilke medarbejdere der skulle forflyttes.

Landsrettens begrundelse og resultat

Som grundlag for udpegningen af medarbejdere til forflyttelse til det nye betalingscenter i Ringkøbing blev der udarbejdet en bruttoliste over de 36 medarbejdere ved Skattecenter Maribo, der i større eller mindre omfang havde været beskæftiget med de opgaver, som fremover skulle løses af Betalingscenteret. [REDACTED] har forklaret, at der i bruttolistens procentangivelser over, hvor meget af de enkelte medarbejders arbejdstid, der havde været anvendt på de omhandlede arbejdsopgaver, også indgik arbejde, der under sagen er omtalt som "transporter". Arbejdsopgaverne hermed skulle ikke overflyttes til Betalingscenteret.

På baggrund af de for landsretten foreliggende oplysninger lægger landsretten til grund, at Skattecenter Maribo endte med at udpege otte medarbejdere til uansøgt forflyttelse fra bogholderi II, medens fire medarbejdere samt [REDACTED], der var HK-næstformand, blev friholdt. Samtidig blev [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED], der arbejdede i andre afdelinger, udpeget til forflyttelse. Såvel disse tre som de udpegede medarbejdere fra bogholderi II var alle ældre end de friholdte medarbejdere fra bogholderi II. Sammenholdes dette med, at [REDACTED] ikke fremgår af bruttolisten, medens det for så vidt angår [REDACTED] og [REDACTED] fremgår, at de havde anvendt henholdsvis 1,2 % og 3,9 % af deres arbejdstid på de arbejdsopgaver, der indgik i bruttolistens procentangi-

velser, finder landsretten, at der er anledning til at formode, at der er udøvet forskelsbehandling på grund af alder i strid med forskelsbehandlingsloven. Det påhviler herefter SKAT at bevise, at lovens ligebehandlingsprincip ikke er blevet krænket, jf. forskelsbehandlingslovens § 7a.

De fire friholdte medarbejdere fra bogholderi II, der alle var midt i fyrrerne, havde ifølge procentangivelserne i bruttolisten brugt enten al eller næsten al deres arbejdstid på de arbejdsopgaver, der var omfattet af listens procentangivelser. Det samme gjaldt for de medarbejdere fra bogholderi II, som blev udpeget til forflyttelse, bortset fra [redacted], der kun havde anvendt 33,8 % af sin arbejdstid herpå. Det fremgår ikke, i hvilket omfang den enkelte medarbejder eventuelt havde haft arbejde med "transporter". Som beskrevet ovenfor havde to af de tre medarbejdere, der ikke havde været beskæftiget i bogholderi II, kun brugt henholdsvis 1,2 og 3,9 % af deres arbejdstid på de af listen omfattede arbejdsopgaver, medens der ikke foreligger oplysninger om den tredje medarbejder. To af disse tre medarbejdere var 59 år, da beslutningen om forflyttelse blev truffet, medens den tredje var 63 år.

Henset til, at der ikke foreligger skriftligt materiale til belysning af beslutningsprocessen i Skattecenter Maribo, finder landsretten, at ovennævnte oplysninger må tillægges betydelig vægt ved bevisbedømmelsen. Efter en samlet bedømmelse af disse oplysninger sammenholdt med de afgivne forklaringer fra J [redacted], V [redacted], S [redacted] og K [redacted] herunder om i hvilke situationer der blev taget sociale hensyn, og over for hvem dette skete, finder landsretten, at SKAT ikke har bevist, at forskelsbehandlingslovens ligebehandlingsprincip ikke er blevet krænket ved beslutningen om at udpege [redacted] og [redacted] til forflyttelse, jf. forskelsbehandlingslovens § 2, stk. 1, jf. § 1, stk. 2.

Landsretten tiltræder, at [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] og [redacted] herefter skal tilkendes en godtgørelse, og at der som anført af byretten herved bør lægges vægt på, at beslutningen om forflyttelse af de pågældende i realiteten indebar en afskedigelse. Herefter og på baggrund af, at [redacted], [redacted], [redacted] og [redacted] alle havde mere end 25 års anciennitet, finder landsretten, at godtgørelsen til hver af dem passende kan fastsættes til 200.000 kr.

Under hensyn til sagens karakter, omfang og udfald skal SKAT i sagsomkostninger for landsretten betale 100.000 kr. til HK som mandatar for [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] til dækning af salær til advokat.

Thi kendes for ret:

SKAT skal til [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] betale hver 200.000 kr. med procesrente fra sagens anlæg.

I sagsomkostninger for landsretten skal SKAT betale 100.000 kr. til HK som mandatar for [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED].

De idømte beløb skal betales inden 14 dage, og sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den 11. november 2009

P.j.v.

Bente Thøfner

